

NEOHROŽENÝ MIKEŠ

MIKEŠ BYL SYN KOVÁŘŮV. KDYŽ MU BYLO OSMNÁCT let, teprv ho matka odstavila a otec ho začal učit řemeslo. Jak dostal za vyučenou, tu déle doma zůstat nechtěl a řekl otci: „Táto, dejte mi železa, já si udělám na cestu hůl.“

Táta mu dal pětadvacet liber železa na hůl.

„Ale táto,“ řekl Mikeš, „copak bych dělal s takovou třtinou, dejte mi alespoň sedm centů železa.“

„I pro pána krále, vždyť takový sochor ani neuneseš?“

„Uvidíte, jak se budu ohánět,“ odpověděl silný Mikeš, a když si hůl ukoval, dokázal tátovi, že pravdu mluvil.

Táta dal peníze, máma mu upekla výražkových koláčů a Mikeš se s tím vydal na cestu.

Jednoho dne přijde ke mlýnu a vidí, jak mládek okřesaný mlýnský kámen na rameně do mlejnice nese, i myslí si, to je silný chlapík, kdyby chtěl jít se mnou, měl bych radost; i počkal, až mládek opět ven vyšel. Začal ho hned přemlouvav, aby s ním šel do světa; ten, nenechav se dlouho pobízet, vypověděl službu a šel. V lese dohonili vandrovního. „Kam jdeš?“ ptal se ho Mikeš.

„Do světa na zkušenou.“

„Jakého řemesla?“

„Truhlář.“

„Máš-li pak sílu?“

„To věřím,“ pravil truhlář, a uchopiv jedli i s kořenem ji vytrhl.

„Tys chlapík,“ řekl Mikeš. „Já pak se jmenuješ?“

„Bobeš.“

„Nechtěl bys jít s námi, Bobši? Co utratíme, zaplatím já, dokud peníze stačí, až vylítají, postaráme se o jiné!“

„A co jste vy zač?“ ptal se Bobeš.

„Já jsem kovář a jmenuji se Mikeš, a tuhle můj kamarád

je mlynářský a jmenuje se Kuba, oba jsme silni jako ty, ne-li silnější.“

„Půjdu tedy s vámi,“ řekl Bobeš a podal novým kamarádům ruku.

Chodili světem, dobře jedli, pili a na pány si hráli. Což divu tedy, že přišel Mikeš kapse na dno?

„Hoši!“ řekl jednoho dne, když přicházeli blíže velkého města, „mám už jenom tři rýnské, ale vem to nešť, když prasklo oko, ať praskne zub, půjdem do města a dáme si za ně dobrou večeři ustrojít, snad se potom Pánbůh o nás dále postará.“

Hoši mu přisvědčili a vesele k městu kráčeli. „Pane hospodský! džbán vína každému a dobrou večeři, ale hezky zhurta, máme hlad.“ Tak si poroučeli, přijdouce do hospody, jako by měli plné kapsy peněz. Hospodský snášel, kde co bylo, a hoši pili a jedli, co hrdlo ráčilo.

„A co tu máte nového, pane hospodský?“ ptal se Mikeš, který se rád o všem dověděl.

„Dobrého nemnoho, vzácní pánové. Neslyšeli jste nikde o našem králi a jeho nešťastných dcerách?“

„Ani slova! My přicházíme z dalekých krajin.“

„Tedy vám musím o tom povědět. – Náš král měl tři krásné dcery, vždy o rok starší jednu nežli druhou. Když bylo nejstarší osmnáct let, ztratila se ze zámku a nikdo nevěděl kam. Tu bylo nářku a bědování a rodiče hořem div se neutrápili; ale považte, co se dále stalo. Za rok nato bylo mladší princezně osmnáct let a ten samý den se také ona ztratila, a nikdo ji více nespatriil. Od té chvíle stály stráže na všech koncích zámku a nejmladší princezna se ani z pokoje hnouti nesměla. Však nastojte! Tuty dni, když se i ta osmnáctého roku dočkala, byla večer hostina a do rána byla třetí princezna ta tam. Král přislíbil, kdo by vypátral, kam se dcery jeho poděly a živé mu je přivedl, že jednu z nich za ženu dostane a k tomu půl království.“

„Hoši,“ pravil Mikeš, když hospodský dokončil, „neřekl jsem na cestě, že se o nás Pánbůh postará, tu to máte.“

„Jakpak se postaral?“ ptal se Kuba.

„Tobě aby všechno na opálku vyložil; já myslím, dá-li nám král na cestu dost peněz, že půjdem princezny hledat.“

„Totě jen o slovo, ale kam?“ prohodil Bobeš.

„Inu půjdem, kam nás oči povedou,“ zasmál se Mikeš, „když obejdem celý svět, přece je někde najdem, a kdybychom se pro ně do pekla odvážit měli. Jen jděte, pane hospodský, dejte nás u krále ohlásit a řekněte, že chceme princezny hledat, dá-li nám na cestu dost peněz.“ Tak poručil Mikeš a hospodský s radostí ku králi pospíchal. Za malou chvíli přiběhl sloužící do hospody s poselstvím, aby ti tři vandrovníci do zámku přišli. Sebrali se tedy a šli. Král se jich na všechno vyptal a pak poručil, aby se jim dalo peněz, mnoho-li žádat budou. Hoši králi poděkovali a bez meškání na cestu se vydali.

Mnoho neděl už chodili, když přišli jednoho dne do lesa, z něhož nevěděli kudy kam. „To nejde, hoši!“ pravil Mikeš, jakožto hlava silné trojice, „což budeme pořád do kolečka chodit a konce zpropadeného lesa přece nedojdem. Zde zastrčím hůl a každý z nás půjde na jednu stranu, až se buď na konec lesa aneb k nějakému stavení dostane. Kdo nejdříve něco najde, ten ať se vrátí zpátky k té holi a na píšťalu, co zde visí, ať zapíská; tak se opět shledáme.“

Hoši s tím byli spokojeni a každý odešel na jednu stranu. Netrvalo to dlouho a Bobeš zapískl.

„Nu, cos našel?“ ptal se Mikeš, když se sešli.

„Jen pojdte za mnou, našel jsem večeri přichystanou, jako pro knížata.“

„Mně se všechno zdá, Kubo, že nás má Bobeš za blázny,“ řekl Mikeš a oba jaksi nedůvěřivě za milým Bobšem kráčeli. Ale Bobeš je neměl za blázny. Když kus cesty ušli, spatřili jeskyni. Všedše do ní viděli na stolku dobrou večeri,

tři džbány vína a pro tři ustlané lože. To se hochům líbilo, sedli za stůl, jedli a pili. Když se našupali, začali se po jeskyni ohlížet; ale že se již stmívalo a oni světla neměli, neviděli, zdali ještě nějaké dvéře ze sluje vedou aneb ne. Umdleni jsouce, nechali tedy všeho hledání a chtěli si každý na jedno lože ulehnout; tu řekl Mikeš: „Poslechněte, hoši! mně se všecko zdá, že to zde loupežnická díra; přijde-li rota domů a večeri nenajde, bude s námi zle. Já se sice ani třiceti chlapů nebojím, ale opatrnosti nikdy nezbyvá; proto bych myslil, abychom si neulehli jako doma na pec, ale jeden aby se postavil na stráž. Dnes ať hlídá Bobeš.“

„Tys po čertu chytrý, pročpak sám hlídat nechceš?“

„Mlč jen a hlídej, vždyť na mne také dojde!“

Bobeš svolil, a druzí dva šli spat. Ale brzy se mu začaly oči svírat a těžká hlava na prsa sklesla. Tu mu dal někdo takovou facku, až se mu v očích zajiskřilo, a když vyskočil, spatřil před sebou mužíka, který mu ledva po kolena dosahoval. Černé vousy mu visely až na prsa a na těle měl červený pláštíček. Bobeš se chtěl do mužíka pustit, ale jak se s černým palčivým okem jeho setkal, nemohl ani slova ze sebe vyrazit a studený pot mu ouzkoštinou na čele vystával. Chvilku hleděl mužík na Bobše, potom se obrátil, šel k spícím, hůně s ním odhodil a odešel pryč. Ráno, když se kamarádi probudili, začali se s Bobšem hádat, proč je odkryl; ale ten zapíral, řka, že o ničem neví, a nepřiznal se, kdo u něho v noci byl, aby se mu Mikeš vysmát nemohl.

„Jestlipak nám zase někdo snídaní přinese?“ prohodil Kuba.

„To je pravda,“ řekl Mikeš, „Kubíčkoví se vždy jen o zaslíbené zemi zdá, kde pečení holubi do huby lítají; ale kdo se nepříčiní, ten nemá, říkával můj táta, proto bych myslil, abychom nezůstali lenivě sedět, ale dále po sluji se podívali.“

Hledali tedy a našli v jednom koutě dvéře, které násilím otevřeli. Byla to druhá jeskyně, ale menší. Uprostřed byl krb a na něm stály kotlíky, mísy a jiné kuchyňské náradí; o potravě nebylo však ani památky.

„Vidíte, hoši,“ dí Mikeš, „povídal jsem vám, že se tady loupežnická spřež zdržuje anebo zdržovala. Snad ji někdo od dobré večere, kterou jsme včera našli, náhle zaplašil. Ať je tomu jak chce, teď jsme my zde páni a hospodáři. Nejdříve půjdeme na lov; jeden musí ale zůstat doma, aby udělal oheň a všechno přichystal. Bobši, tys dnes v noci málo spal, zůstaň tedy zde, a když to všechno připravíš, můžeš si dřímnout.“

„I mně se nechce ani trochu spát, ať tady Kuba zůstane.“

„Snad se nebojíš, Bobši? Kdybych to věděl, do smrti bych se tě odřekl.“

Bobeš se zastyděl, mlčel a zůstal doma. Mikeš a Kuba šli na lov. Když vycházeli ze sluje, spatřil Mikeš před sebou na zemi list popsaného pergamenu. Stálo na něm, že kdo ty slova nad umrlcem přečte, v okamžení ho vzkřísí. Mikeš strčil ten list do kapsy a oba šli dále.

Zatím si přinesl Bobeš vody, umyl všechno nádobí a rozdělal oheň. Tu vidí před sebou mužíka v červeném pláštíčku.

„Copak budeš dobrého vařit?“ ptal se mužík Bobše.

„Já sám nevím, až co kamarádi přinesou.“

„Nečekej na ně, koukni do komína, co tam uzeného masa visí; vylez jen nahoru, vezmi si kus plece a uvař ji.“

„Ale jakpak vylezu tak vysoko?“ ptal se Bobeš, který trochu okřál, co mužíka tak přívětivě mluvit slyšel.

„Tuhle máš žebřík, přistav si ho ke komínu a já ho zadržím.“

Bobeš si dal říci, přistavil žebřík a lezl nahoru. Když byl na posledních příčkách a již po mase sáhal, tuž mužík náhle žebřík podtrhl, a Bobeš spadl dolů a zabil se.

„Proklatý nedbalec!“ rozkřikl se Mikeš, když vejda do sluje, oheň vyhaslý a Bobše za krbem ležeti viděl. „Tu si pochrapuje a večeri nechá vystydnout. – Bobši, vstávej!“ Ale Bobeš nevstával, ač ním třásli jako řešetem.

„Snad není mrtev?“ prohodil Kuba, když ho již dlouho nadarmo budili.

„Je-li mrtev, brzy mu pomohu,“ řekl Mikeš a vytáhna z kapsy pergamen, dal se do čtení. V polovici začal se Bobeš pamatovat, a než byl Mikeš s listem u konce, stál již na nohou.

„Co se ti stalo?“ ptali se ho kamarádi.

„I přišly na mne mdloby,“ odpověděl Bobeš, který se za to styděl, že se mužíkovi svésti dal. Druzí tomu uvěřili a bez další rozprávky uchystali večeri, najedli se a šli spat.

Když ráno vstali, měli přikryvadla daleko odhozená, i nevěděli, co se stalo, a s podivením hleděl jeden na druhého. Bobeš jim to mohl vysvětlit, ale on si myslil: „Když já zkusil, zkuste také“ a mlčel. Druhý den hlídal Kuba. Když rozdělal oheň a vodu přistavil, spatřil před sebou nepovědomého mužíka v červeném pláštíku.

„Kde jsi se tu vzal? Co tu hledáš?“ ptal se Kuba poněkud zaraženě.

„Jdu se podívat, co vaříš dobrého k obědu,“ a upřel dvě černé oči na Kubu.

„Nevím! – Až co kamarádi přinesou.“

„Aj, což budeš na ně čekat; tamhle visí maso, vylez nahoru, vezmi a uvař.“

„To je na mne vysoko!“

„Tu máš žebřík, já ti ho dole zadržím.“

Kuba šel také na lep! Když byl nahoře, mužík náhle podrazil žebřík, Kuba slítl a zabil se.

„Toť jste jako vrtohlavé ovce,“ řekl Mikeš, když se z lovu vrátil a Kubu mrtvého spatřil. Křísili ho, ale Kuba

dříve nevstal, až nad ním Mikeš četl. Boje se posměchu Mikšova, vymluvil se též na mdlobu.

Třetí ráno došlo na Mikše. Když odcházeli, chtěl Kuba, aby mu dal Mikeš pergamen, jímž by mu v čas nebezpečnosti pomoci mohl.

„Nebojte se, já nejsem tak slabého ducha jako vy,“ odpověděl Mikeš a chutě se práce chápal.

Když rozdělával oheň, přišel opět mužík v červeném plášti, ale Mikeš se ho pranic nelekl, a hned si pomyslně, proč asi kamarádi omdleli.

„Co tu chceš, malý krtku?“ obořil se zostra na pídi-mužíka.

„I já se jdu jen podívat, co vaříš dobrého k obědu!“

„A co ti do toho?“

„Protože čekáš na kamarády, co ti přinesou, a nevidíš, že v komíně uzené maso visí.“

„Aha, však já ti rozumím, ty malé škvřátko; jestli se v tu chvíli odtud neodklidíš, pověším tě za vousy a nechám tě v komíně udit, abys lidí více nepodváděl.“

Mužiček se ale k tomu neměl a na Mikše se obořil.

„I hleďme krňasa, snad by se nechtěl do mne pustit. Počkej, krtku, uhlídáš, zač toho loket!“

A vyskočiv ze zákrbí, popadl mužíka za vousy, tak ne-rázně jím o zeď smýkl, že mu celá brada v ruce zůstala. V tom okamžení proměnil se mužík v ošklivou babu a Mikšovi zahroziv ze sluje zmizel.

„Pro mne se můžeš proměnit třeba v Antichrista, já se tě přece nebojím,“ řekl Mikeš a strčil vousy do kapsy.

Když přišli kamarádi domů, velmi se divili, že je Mikeš na živě. Ale ten se do nich pustil. „Vy falešníci, vy baby! Proč jste neotevřeli huby? – Máte proto silné hnáty, abyste si je nechali od takového cvrčka rozdrtit? – Věru, s chutí bych vás zde nechal a sám do světa odešel.“

„To nedělej, bratře, a nezlob se. My za to nemůžeme.“

„Jak se na nás ten zpropadený kluk podíval, nebylo jinak, než jako by nám byl udělal. My ho museli bezděky poslouchat. Ale pročpak jsi ho nezabil?“

„A nač bych ho byl zabil? Já mu dal jen na pamětnou, aby budoucně se mnou žerty netropil. – Znáte je?“ tázal se kamarádů, ukazuje na vousy, které jednou rukou držel a druhou srovnával a hladil. Vtom se před ním zjeví baba a snažně prosí, by vousy nehladil, že jí to nesmírné bolesti působí. Chytrý Mikeš ale umínil si, že toho k svému prospěchu použije. „Něco za něco, nic za nic,“ řekl babě, „pamatuj si to, babice, nechceš-li, abych tě trápil, musíš mi udělat, co budu chtít.“

„Co v mé moci, všecko ti udělám.“

„Předně a nejprve musíš nám při večeři posloužit a potom ti povím, co dále od tebe žádám.“

Hoši zasedli ke stolu a baba jim posluhovala. Když se najedli, řekl Mikeš: „Takové čarodějnice, jako jsi ty, vědí beztoho, co se v celém světě děje. Ty budeš tedy nepochybně vědět, kam se poděly dcery krále, jenž nad sousední zemí panuje.“

„To nevím, zlatý panáčku!“

„Však ty povíš,“ řekl Mikeš a sáhal do kapsy pro vousy.

„Ach netrap mne,“ prosila baba, pozorujíc hnutí jeho. „Dcery sousedního krále unesl jeden drak a ukryl je zde pod tou slují.“

„A jak se k nim možná dostat?“

„Pojďte, já vám cestu ukážu,“ řekla baba a kráčela dveřmi ven.

Kuba a Bobeš zůstali pozadu. – Za dveřmi byla ukrutná díra a tou vedla cesta dolů.

„Copak myslíš, ty babo jedu, že umím do děr lézti jako sysel? Zaopatř mi provaz, abych se po něm spustit mohl.“

Baba vlezla do díry a v okamžení byla zpátky s provazem.

„Pojďte, vy velbloudi,“ křikl nyní Mikeš na hochy, „když se k ničemu jinému nehodíte, tak mi aspoň podržte provaz, bych se po něm dolů svezl.“

Aby se ale lépe přesvědčil, jestli děrou, v které bylo tma jako v pytli, na pevnou půdu přijde, hodil svou hůl napřed a teprv, když ji slyšel dopadnout, pustil se dolů, přikázav prvé kamarádům, až zatáhne provazem, aby ho nahoru vytáhli. Potom se chytil provazu a chutě se až na dno sesoukal; ale jak se podivil, když kolem dokola viděl všude světlo a spatřil krásnou zahradu, v níž skvostný zámek stál. I ptal se baby, kdo v tom zámku přebývá.

„Tam jsou ty dvě dcery královské,“ odpověděla baba; „jen škoda, že se k nim dříve nedostaneš, dokud nezabiješ dva lvy a dvě saně, které u vrat hlídají.“

„O to nebude tak zle!“

„Nemysli si to, holečku, že je to lehká práce, dokud je neoslepíš, také jim ani holí neuškodíš. Zde máš ale svíčku, jdi a dej pozor, ať ti nezhasne, až přijdeš k samým zvířatům, řekni: ‚Hoř, světýlko, hoř, zlé oči umoř!‘ Oni oslepnou a pak je teprv budeš moci tvou holí zabít. Potom vyved’ princezny, ale hezky zticha, neboť nedaleko odtud spí drak; kdyby tě uslyšel, bylo by veta po nás.“

Mikeš vzal od baby svíčku a šel. Přijda až k samému zámku, kde dva lvi a dvě ukrutné saně ležely, jimž z očí oheň šlehal, řekl: „Hoř, světýlko, hoř, zlé oči umoř!“ a v okamžení zavřely se oči krvežíznivých hlídačů a on je sedmicentovou holí ubil. Bez překážky šel nyní dovnitř zámku. Všecky pokoje byly skvostné, ale v tom nejskvostnějším seděly na hedvábné lenošce dvě dívky a držely se okolo krku, jako když se růže k růži sklání. Vidouce vcházeť do pokoje člověka tak hezkého, nemyslily jináče, než že to dobrý duch, a padly na kolena.

„I nedělejte takových okolků se mnou,“ řekl tiše Mikeš, „a pojdte rychle, ale zticha za mnou, ať odtud vyvážnem.“

Ty slova zněly dívkám jako nejsladší hudba a bez dalšího ptání kráčely za svým vysvoboditelem. Když přišly k provazu, řekl jim Mikeš: „Teď polezete jedna za druhou nahoru, já zůstanu naposled; nahore jsou moji kamarádi, nebojte se jich, až k vám přijdu, utečeme všickni k vašim rodičům.“ Tu zaškubnul provazem, první panna se ho chytila a hoši ji vytáhli; tak to šlo i s druhou; ale když se chtěl Mikeš provazu chytit, vezme ho baba za ruku a praví: „Půjdeš-li nahoru, bude to tvá smrt; tvoji kamarádi chtějí tě s výšky pustit, abys hlavu srazil; jestli mně nevěříš, uvaž na provaz hůl a přesvědčíš se hned, že jsem pravdu mluvila.“

Mikeš uposlechna rady té, přivázal hůl na provaz, která, když již skoro na kraj došla, najednou s ukrutným bouchnutím dolů na kamení padla. Mikeš viděl, že stará nelhala a že by si byl kosti rozdrtil, kdyby se byl dal od podvodných kamarádů nahoru vytáhnout. Více než ztráta svobody mrzelo ho zpronevěření druhů, kterýmž tolik dobého udělal a ke všemu tomu ještě dvě tak hezké děvčátka k života rozkoši vysvobodil. „Jestli se k vám ještě jednou dostanu, vy falešníci, odměním se vám mincí, za niž by se ani sám ďábel nepoděkoval.“ Tak křikl a hroze pěstí nahoru zlosti své ulehčoval; pak si ale vzpomněl na babu a zhurta se na ni obořil: „Pověz mi nyní, jak se odtud dostanu?“

„Odtud není vykoupení, jestli také mne vysvobodit nechceš. Já jsem nejmladší sestra dvou dívek, jimž jsi nedávno odtud pomohl.“

„A proč jsi dříve nic neřekla?“

„Protože jsem nesměla. Mne a moje sestry zaklel jeden čaroděj; pro velikou však nenávist udělal ze mne ošklivého mužíka, dokud by se někdo nenašel, kdo by mi vousy vytrhl. Tomu pak že mohu být nápomocna k vysvobození sester; já zde ale musím zůstat v podobě staré

baby, dokud by onen člověk draka, co tamhle spí, v moři neutopil. To by se bylo nikdy nevyplnilo, kdybys nyní náhodou zde zůstati nemusel. Smiluj se tedy nade mnou a vysvobod' také mne!“

„Ale jakpak mohu takového draka v moři utopit?“

„Já ti povím; jdi do zámku, tam najdeš blíž dveří sud masa, ten si pověš na ramena, vezmi hůl a svíčku do ruky, pak se schovej a čekej. Až drak vyleze, přitoch se k němu a skoč mu na hřbet; on se s tebou vznese do povětří a bude řvát, ty mu dej ze sudu kus masa, aby se utišil, a to dělej tak dlouho, až uhlídáš zdálí moře. Když budete již nad ním, řekni, že ti upadlo žrádlo dolů, vytáhni svíčku a říkej známá slova; drak slítne dolů, ty ho udeř do hlavy, aby omráčen v moři se utopil. Jak zahyne, nabudu já zas předešlé podoby a všechny poklady, co zde v zámku schovány jsou, budou moje, neboť čaroděj již žádné moci ke mně míti nebude. Abys mne poznal, až se vrátíš, vezmi tento prsten, přelom ho ve dvě půlky, jednu nech u sebe a druhou dej mně. Jen kdo mi onu půlku přinese, tomu budu věřit. – Nyní jdi a dělej, jak jsem ti řekla.“

Mikeš vzal půl prstenu, rozžehnav se s babičkou, šel do zámku pro sud, který si na záda přivázal. Do jedné ruky vzal hůl, do druhé svíčku a tak očekával za sloupem příchod draka. – Netrvalo to dlouho a drak se připlazil s ukrutným chřestem a řváním, a jak se přibližoval k sloupu, vyskočil Mikeš a sedl mu na hřbet. Tu se počal zpouzet, a když se jezdec shodit nedal, vznesl se s ním do povětří. Mikeš mu dal kus masa a tak ho neustále krmil, až byl sud již skoro prázdný. Vtom spatřil Mikeš pod sebou moře a prázdný sud do něho pustil. Odříkáváje slova: „Hoř, světylko, hoř, zlé oči umoř!“ pobízel draka, aby se dolů spustil, že mu žrádlo tam spadlo. Hltavý, čarovným světlem oslepený drak letěl do vody a Mikeš ho těžkou holí tak nerázně do hlavy udeřil, až omráčen utonul. V tu chvíli

stála tu loďka, Mikeš do ní skočil a ku břehu připloul. Jak stoupil na zem, zmizela loďka a on kráčel tou cestou, kudy s ním drak letěl. Šel městem, lesem, přes pole a hory, ale sluj a zámek více nenašel.

Nechme ho chodit a podívejme se, jak Kuba a Bobeš s princeznama nakládali. Když vytáhli první, hned se jí na všechno vyptávali, a co zatím druhou vyťahovali, umluvili se, jak Mikše zabijou a princeznám že smrtí zahrozí, jestli neřeknou rodičům, že oni jsou jejich vysvoboditeli. Jak řekli, tak udělali; že to ale Mikeš tak chytře vyvedl, to nevěděli a za mrtvého jej drželi. Princezny by byly desetkrát radší Mikše viděly než nehezké, hrubé jeho tovaryše, ale když jim smrtí hrozili, jestli jen ceknou, mlčely jako pěny. Drahé kameny, jimiž princezny ozdobeny byly, na cestě prodali a beze vší nehody až k jich rodičům se dostali; co neutratili, to si nechali. Král měl nevýslovnou radost, když dcery spatřil, a hned jejich vysvoboditele za své syny prohlásil. Když se ptal na Mikše, řekli, že se na cestě od nich odloučil a že snad třetí princeznu, o které žádný nevěděl, hledati šel. Král chtěl, aby se svatba brzy slavila, ale dcery nepřivolily dříve, až za rok a za den a na jich vůli se to také ustanovilo.

Co rok míjel, ušel Mikeš hezký kus světa. Jednoho dne přijde do krajiny, která se mu povědoma býti zdála. Utrmácen vstoupil do hospody, a když se najedl a napil, ptal se dle obyčeje, co nového.

„To je tu nového,“ odpověděl hospodský, „že v našem zámku již nestraší.“

„A kde je ten zámek, co v něm strašilo?“

„Asi půl hodiny odtud. Co v něm strašilo, to nevíme, ale po dlouhá léta nesměl žádný do něho vejít, sice to byla jeho smrt, a protož se každý z daleka již vyhýbal, takže po čase kolem zámku všechno zpustlo. Před nedlouhou dobou vznesla se zpráva, že tam bydlí krásná paní, ku které každý

přistoupit může; jak se to stalo, žádný neví. Od té chvíle schází se tam každý den lidu dosti, ale paní je vždy smutná a těžkomyslná a nikam nejde; kolik ženichů tam již bylo, ona je všecky odbyla.“

„Že mne neodbyde,“ řekl Mikeš, který si hned pomyslíl, kdo ta paní je, a vezma půl prstenu, jež od babičky dostal, hodil ho do koflíku, dolil vínem a hospodskému ho podal řka: „Dones to víno do zámku krásné paní a řekni, aby je vypila na zdraví svého vysvoboditele; když to všecko vyřídíš, dostaneš propitného.“

Hospodský nemeškal, vzal koflík a šel do zámku; než hodina minula, stál nádherný vůz před hospodou a z něho vyskočila velmi sličná paní. Byla to ona stará babička a sestra obou vysvobozených dívek; na dně koflíku, který jí hospodský přinesl, našla půl prstenu a plna radosti popísila, by se dověděla o svém miláčkovi, na něhož tak dlouho již čekala. Ale jak se zaradovala, když vejdouc do hospody, jeho samého poznala. Mikšovi se radostí hlava kolem točila; když ho krásná panna laskavě pozdravila, žehnal v duchu zlomyslnost svých spolucestovníků a samou veselostí byl by málem hospodskému okolo krku padl.

Druhý den byly veselé hody a třetí den svatba, ku které také hospodský pozván byl; po svatbě jel Mikeš s drahou svou manželkou k jejím rodičům, neboť byli oba starostí sklíčení, co se s dívkami stalo. A měli čas! Když přijeli do hlavního města, kde otec panoval, slyšeli po ulicích radostné jásání, hudba hrála a celý zámek byl květinami ozdoben a červeným sukнем potažen. Ptali se lidu, co to znamená, a ti jim pověděli, že bude sňatek obou dcer královských s dvěma tovaryši, kteří je vysvobodili. I pospíšili novomanželé do zámku, by nemilému sňatku překazili. Jak rodičové a bledé nevěsty radostí, tak ženichové leknutím div neomdleli, když za služebníkem, který je králi opovídal, Mikeš s nejmladší princeznou do dveří vstoupil.

„To je můj vysvoboditel a manžel,“ pravila princezna, když se z náručí rodičů a sester vyvinula.

„On je i náš vysvoboditel, nikoliv tito podvodníci,“ křičely nyní druhé dvě princezny, přítomností Mikšovou smělosti si dodavše. Všickni se ohlídlí, ale ženichové byli ti tam. V prvním okamžení nepochybovali, jak by to s nimi dopadnouti mohlo; protož sedli na rychlé koně a upláchli. Žádný jim nebránil, žádný je nehonil, ani nelitoval. Prozatím se slavily jen hody, ale za nějaký čas také sňatky obou princezen, které ženichy sobě rovné našly.

Potom si jel Mikeš pro své rodiče a vrátil se s nimi a s manželkou do svého zámku, kde spokojeně živ byl. Prvního syna musela kojná tak dlouho kojit, dokud nepozdvihl sedmicentovou hůl, která v královské zbrojnici na památku chována byla.